

TÜRKİYE'DE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE UYGULANMAKTA OLAN İHALE YASASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Hakan İnci¹ ve Sema Ergönül²

SUMMARY

One of the main objectives of the developing countries is to enlarge by investing and providing job opportunities for unemployment. Tendering is one of the main stages to materialise the investments. Therefore, quite transparent and fair tender law is needed for the best orientation of the public resources. In Turkey, after 1980, investments stood out in relation with the changes in economy and in order to materialise these investments a swift tender period started. State Tender Law of 2886 was enforced in 1983 and had been in effect for 20 years. However, in 2003, Public Tender Law of 4734 came into force and the Law of 2886 was ceased to be effective. In this study, Tender Laws of 2886 and 4734 in Turkey are analysed and compared with an International Tender Process. The key points of the Laws are highlighted and some suggestions are made.

ÖZET

Gelişmekte olan ülkelerin en temel hedeflerinden biri yatırımlar yaparak büyümek ve istihdam yaratmaktır. Bu yatırımların gerçekleşmesinde en önemli aşamalardan biri ihale aşamasıdır. Bu nedenle, ihale yasaları şeffaf ve adil bir şekilde kamu kaynaklarının verimli kullanılarak ihtiyaçların uygun ve zamanında sağlanmasına olanak tanınmalıdır. Türkiye'de 1980 sonrası ekonomide yaşanan değişikliklere paralel olarak yatırımlar ön plana çıkmış ve bu yatırımların gerçekleşmesi için hızlı bir ihale dönemi başlamıştır. 1983 yılında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu yürürlüğe girmiş ve 20 yıl boyunca uygulanmıştır. Ancak, 2003 yılında 4734 sayılı yeni ihale yasası yürürlüğe girerek 2886 sayılı yasanın uygulamalarını sona erdirmiştir. Bu çalışmada, Türkiye'de uygulanmış ve uygulanmakta olan ihale yasaları ve uluslar arası ihale usulleri analiz edilmiştir. Ulusal ve Uluslar arası ihale usullerinin olumlu ve olumsuz yönleri belirtilmiş ve bir kamu ihale yasasında hangi hususların bulunması gerektiği öneriler şeklinde sunulmuştur.

1.GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkelerin büyümelerini ve gelişmelerini gerçekleştirebilmeleri için ihtiyaç duydukları en önemli faktörlerden biri yatırımlar ve yatırımlarda kullanılacak

olan parasal kaynaklardır. Bu parasal kaynakları yatırımlara aktaran mekanizma ihalelerdir. Ülkeler yasalarını geliştirerek yatırımlara aktarılan paranın daha adil ve devletin yararına olacak şekilde kullanılmasını amaçlamaktadırlar.

Bu nedenle, ihale yasalarının temel hedefi eşitlik ilkesiyle hareket edip rekabet ortamı sağlamak, kamu kaynaklarını verimli kullanarak ihtiyaçların uygun ve zamanında sağlanmasına olanak tammaktır. Türkiye’de genel bütçeye dahil idarelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri Kamu İhale Yasasında yazılı hükümlere göre yürütülmektedir.

Türkiye’de 1980 sonrası siyasette ve ekonomide yaşanan gelişmelerle birlikte yatırımlar gündeme gelmiş ve yatırımların gerçekleşmesi için hızlı bir ihale dönemi başlamıştır. 1983 yılında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu yürürlüğe girmiş ve şeffaflıktan ve adaletten uzak yönlerinin eleştirilmesine rağmen 20 yıl boyunca uygulanmıştır. Türkiye’nin bu zaman zarfı içindeki bütün hayati yatırımları bu yasanın uygulamaları ile gerçekleşmiştir. Ancak, 2003 yılında yeni Kamu İhale Yasası olan 4734 sayılı yasa yürürlüğe girerek 2886 sayılı yasanın uygulamalarını sona erdirmiştir.

Bu çalışmada, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Yasası ile birlikte Uluslar arası bir ihale usulü incelenmiş, olumlu ve olumsuz yanları değerlendirilip öneriler sunulmuştur.

2. İHALE YASALARINA GENEL BAKIŞ

2.1. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu

2003 yılında yürürlükten kalkan ve uzun süre tüm kamu yatırımlarında etken olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu [1] genel olarak incelendiğinde yükleniciler açısından adil bir yarışma ortamı olduğu, Devlet açısından ise Devletin haklarının korunduğu bir yasa olduğu görülmektedir. Ancak, uygulamaya bakıldığında yüklenicilerin veya devletin kontrol ve karar mekanizmasının yasanın mevcut boşluklarını kendi lehlerine işlettikleri açıktır.

Bu yasa çerçevesinde ihale konusu olan işlerin keşif bedelleri ilgili idare tarafından açıklanmakta ve yükleniciler bu bedel üzerinden belirli bir tenzilat yapmak sureti ile ihalelerde teklif vermektedirler. Bu nedenle yükleniciler, ihale konusu işle ilgili şartnameyi ve projeyi incelemeyen ve işin yaptırılacağı yeri görmeden teklif verebilmektedirler. Böylece, bilmedikleri bir işi sadece keşif bedeline dayanarak alabilmekte ve işi aldıktan sonra gerek şartnameden doğan sorunlar, gerekse işin yapılacağı yerden kaynaklanan (örneğin zeminden kaynaklanan) sorunlar nedeni ile işin yapımında aksamalar ve yapılan işin kalitesinde eksiklikler meydana gelmektedir.

Bu yasadaki diğer bir husus ise, müteahhitlik karnesi uygulamasıdır. Karne mühendislerin tecrübesine veya firmaların yaptıkları işlere göre almaya hak kazandıkları bir belgedir. Ancak, karne devirlerinin serbest olması nedeniyle daha önce müteahhitlikle hiçbir ilgisi olmayan şahıslar ve firmalar karne sahiplerine kira ödeyerek ve karne sahiplerine göstermelik ortaklıklar ve yetkiler vererek karneleri kullanma hakkına sahip olmaktadır. İş tecrübesinin kontratla devredilmesi yanlış bir uygulamadır.

2886 sayılı yasada iki tip uygun bedel belirleme yöntemi mevcuttur. Yöntemlerden birincisi mevcut keşif bedeli üzerinden ihaleye katılmaya hak kazanmış olan (yeterlik belgesi almış olan) yüklenicilerden istenilen belgelerin tam olması kaydıyla en yüksek tenzilatı yapana işin verilmesidir. Bu birinci yöntemde tenzilatla bir sınır yoktur. İhalelerde ana düşünce, ihaleye katılmaya hak kazanan yükleniciler arasından Devletin belirlemiş olduğu keşif bedelinin içindeki müteahhit kârından en çok feragat edene işin verilmesiyken, belli bir sınırın olmaması bazen işlerin uygun tenzilatın çok ötesinde bir tenzilatla ve dolayısıyla da istenilen kaliteden uzak bir şekilde yapılmasına neden olmaktadır. Yöntemlerden ikincisi ise 1998 yılında yayınlanan tebliğ ile yürürlüğe giren ortalama usulüyle en uygun bedelin belirlenmesidir. Ancak, bu yöntemde kullanılan puan sistemi sorun yaratmaktadır. Puanlama kriterlerinin 100 üzerinden 94 puanı net ifadelerle belirtilirken, 6 puan gibi önemli bir kısmı tartışmaya açık bir şekilde yeterlik komisyonun takdirine bırakılmaktadır. Bu 6 puanlık önemli kısım bazen ihalelerde bazı kişi veya kuruluşları bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde avantajlı bir duruma getirebilmekte ve daha az tenzilat yapan ihaleyi kazanabilmektedir.

Yeterli ödeneğin olup olmadığına bakılmaksızın işin ihaleye çıkarılması ise diğer bir sorundur. Bu nedenle işler yıllarca sürmekte, enflasyon nedeni ile hesaplanan bedelin çok üstünde bir bedele ve planlanan zamanın çok ötesinde bir zamanda tamamlanabilmektedir. Ayrıca, ihale bedeli birim fiyat üzerinden hesaplandığından ve enflasyon nedeni ile her sene birim fiyatlar değiştiğinden işin toplam maliyeti önceden tam olarak bilinmemektedir.

2886 sayılı yasada ihale konusu işle ilgili istenilen teknik personelin firmadaki mevcudiyeti belgelenmemekte ve sadece istenilen teknik personelin bulundurulacağı taahhüt edilmektedir. Yine bu yasada yüklenicilerden sadece vergi borcu olmadığına dair bir belge istenmektedir. Mâlî yönden yetersiz firmalar vergilerini ödeyip, sigorta, bağ-kur gibi sosyal güvenlik primlerini ödemeyerek devleti gelire kaybına uğratmaktadırlar. Mali durum bildirisine ek olarak yüklenicilerden banka referans mektupları istenmektedir. Bu referanslarda yüklenicinin ihale konusu işin keşfinin en az % 30'u oranında kullanılmamış nakit kredisi ve keşfin en az % 30'u kullanılmamış teminat mektubu kredisi olduğunu belgelemesi istenmektedir. Referans mektuplarının bankalar açısından bir bağlayıcılığı olmadığı için bu belgedeki miktarların çoğu hayali miktarlar olmakta ve devlet yanlış bilgilendirilmektedir.

2.2. 4734 Sayılı Kamu İhale Yasası

2003 yılında yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Yasasının [2], 2886 sayılı yasaya oranla daha adil ve şeffaf olduğu açıktır. Ayrıca, ihaleye katılabilme şartları

da daha ciddi düzenlendiğinden gerçek yüklenicilerin şansını artırıcı yöndedir. Ancak, 4734 sayılı yasada da bazı olumsuz yönler bulunduğu görülmektedir.

4734 sayılı yasanın getirdiği en önemli düzenleme müteahhitlik karnesinin kaldırılmasıdır. Böylece, tecrübesiz veya bilgisiz kişi ve kuruluşların sadece karne kiralayarak yüklenici olmaları engellenmektedir. Bu yasada iş deneyimi ile ilgili kriterler daha gerçekçidir. İş deneyim belgesi olarak firmalara veya şahıslara ait son on beş yıl içinde yapmış oldukları bir işe ait iş bitirme belgesi, şahıslara ait diploma ve ilgili meslek odasına ait faaliyet belgesi ve şahıslara ait iş denetleme belgesi istenmektedir.

Yine bu yasada son üç ay içinde alınmış olmak kaydı ile vergi, sigorta ve bağ-kur borcu olmadığına dair ve ayrıca, şirketin veya şahsın icra takibi altında olmadığını kanıtlayan belgeler teklif dosyası ile birlikte istenmekte idi. Daha sonra 4964 sayılı yasa [3] ile yapılan değişiklik sonucu bu belgeler, eğer iş, teklifi veren yüklenicide kalır ise, teklif tarihinden bir gün önce alınmış olmak şartı ile, idareye beyan edileceği taahhüt edilmektedir. Eğer işi alan yüklenici bu belgeleri ihalede taahhüt ettiği gibi beyan edemezse hem geçici teminatı devlete kalmakta hem de yüklenici cezalı duruma düşmektedir. Ayrıca 4964 sayılı yasa ile yapılan değişiklik ile yüklenici ihalelere girerken iş deneyim belgesi, teklif mektubu, ticaret ve sanayi odası belgesi, yapı araçları taahhütnamesi, imza beyannamesi, geçici teminat mektubu gibi kısıtlı sayıda belge sunmakta bu da ihalelerin yapılmasını ve sonuçlanmasını kolaylaştırmaktadır.

Yasada işin keşif bedeli yüklenici tarafından hesaplanmaktadır. Yüklenici ilgili kurumdan aldığı ihalesi yapılacak işle ilgili dosyada mevcut bulunan proje üzerinden keşfi çıkartıp, ona göre bir tenzilat yapmaktadır. Dolayısıyla, işle ilgili ne yapacağını tek tek görüp hesaplayacağından ihaleye vereceği teklif daha gerçekçi olmaktadır. 2886 sayılı yasada yaptırılan işlerin bedelleri bayındırlık birim fiyatları üzerinden ödenmekte ve hiçbir işin net maliyeti yani devlete ne kadara mal olacağı belli değildir. 4734 sayılı yasayla yaptırılacak işlerin bedelleri götürü bedel üzerinden anahtar teslimi olduğundan, devletin ödeyeceği bedel bellidir.

2886 sayılı yasa ile 4734 sayılı yasanın ilk uygulamasında teklifleri toplama ve inceleme yöntemleri aynıdır. Yeni yasada da eski yasada olduğu gibi en düşük teklifi veren (en yüksek tenzilatı yapan) yüklenicinin ihaleyi kazanması en büyük eksikliklerden biridir. Ancak, 4964 sayılı yasa ile yapılan değişiklik sonucu ortalama usulü uygulamaya girmiştir. Böylece, yükleniciler kendi buldukları yaklaşık maliyet üzerinden tekliflerini ihale makamına sunarlar. İhale komisyonu bu yapım işinin ihalesinde geçerli teklifleri tespit ettikten sonra ilgili kurumun önceden hesaplayıp gizli tuttuğu yaklaşık maliyetin % 120'sinin üzerindeki ve % 40'ının altındaki, yani yaklaşık maliyeti 100,000 YTL olan ihalede, 120,000 YTL'nin üzerindeki tekliflerle 40,000 YTL'nin altındaki teklifleri dikkate almaksızın, geçerli tekliflerin aritmetik ortalamasını bulur ve bu değeri yaklaşık maliyete bölmek sureti ile bir (c) değeri ve bu değere karşılık gelen bir (k) katsayısı bulur. Bulunan (k) katsayısı yaklaşık maliyetle çarpılarak alt sınır değeri tespit edilir. Aritmetik ortalamaya giren teklifler içinde alt sınır değerinin altında teklif yoksa en düşük teklifi veren yüklenici ihaleyi kazanmış olur.

Aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesinde ise ihale komisyonu alt sınır değer tespit edildikten sonra bu sınır değerinin altındaki (yaklaşık maliyetin % 40'ın altındakilerde dahil) tekliflerin sahiplerinden, teklifte önemli olduğunu tespit ettiği

malîyet bileşenlerini ve/veya bunlara ait fiyat analizlerini ister. Konularında istekliler tarafından belgelere dayalı olarak (bu belgeler ilgili malzemenin proforma faturası olabilir) yapılan yazılı açıklamaları dikkate almak suretiyle değerlendirir ve ihaleyi sonuçlandırır. Yapılan bu değişikliğin dezavantajı aşırı düşük tekliflerde işi yapacak olan yüklenicinin belirlenmesinin bir yerde komisyonun takdirine bırakılmasıdır. Tekliflerin belli aralık içinde kalmasını sağlamak doğru ve akılcı bir seçimdir.

Bu yasadaki olumsuzluklardan bir tanesi de kimlerin ihaleye katılıp, teklif verebileceğine bakılmaksızın herkesin teklif verebilmesidir. Bu unsur ihalelerde haksız rekabete neden olup, bazen işlerin normal bir bedelle yapılması yerine yüksek tenzilatla yapılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle ilgili kurumlar ihaleye çıkardıkları işlerle ilgili dosyaları yüklenicilere verirken ilgili yüklenicilerin ihaleye katılabilme temel şartlarına sahip olup olmadıklarına dikkat etmeli ve bu şartları taşımayan isteklilere o işin ilgili belgelerini vermemeli veya ilgili idare ön yeterlik ilân çıkarıp, yeterlik sahiplerinin teklif vermelerini sağlamalıdır.

4734 sayılı yasanın getirdiği en önemli unsurlardan biri de, ödeneği olmayan hiçbir işin ihalesinin yapılamamasıdır. Önceki dönemlerde işlerin ödeneği olmadığı halde ihaleleri yapılmakta ve bu işler hem yıllarca sürmekte, hem de tahmin edilen bedelin çok üstünde bir rakama mal olmakta idi. 4734 sayılı yasadaki ihaleye çıkarılan işlerin kaç yıl süreceği, hangi yıl ne kadar ödeneği olduğu açıkça bellidir.

2.3. Uluslararası İhale Uygulamaları

Avrupa Ülkelerine bakıldığında her kurum kendi şartnamesini kendisi hazırlamaktadır. Genel şartlar itibarıyla uluslararası ihale uygulamalarının usul olarak Türkiye’de yürürlükte olan 4734 sayılı yasanın temelini oluşturduğu görülmektedir. Ancak, ihaleye katılmak isteyen yüklenicilerin yerine getirmek zorunda oldukları şartlarda farklılıklar vardır. [4]. Uluslararası uygulamalarda ihaleye teklif verebilmenin en temel şartı, ihale konusu işe benzer bir iş yapmış olmaktır. Bu madde çok önemlidir. Çünkü daha önce ilan edilen işin keşfi ile aynı, hatta daha fazla keşifli bir iş yapılmış olabilir. Yapılmış olan bu iş ihale konusu iş ile benzer bir iş değilse kabul görmemektedir. İhaleye katılıp, teklif verebilmenin temel şartlarından bir diğeri ise yüklenicinin mali yeterliliğinin ihale konusu işi yapmaya uygun olduğunu belgelemesidir. Bu belgeleme genellikle bankalardan alınmış olan referans mektupları ile gerçekleşir. Ayrıca, ilanlarda görüldüğü gibi yüklenicinin bu işi yaparken hangi finans kaynaklarını kullanacağını ayrıntısı istenmektedir. İhale konusu işin ana hatları ile özellikleri ve işin keşif bedeli ihale ilanında yer almaktadır.

Uluslararası ihalelerde istenilen belgelere bakıldığında ihaleyi yapan kurumların bu konuda ne kadar hassas oldukları görülmektedir. İhaleye katılmak isteyen yüklenicilerden yukarıda sayılan belgeler dışında yüklenicinin ciddiyetini ortaya koyacak başka belgeler de istenmektedir. İhale konusu işte yüklenicinin çalıştırmayı düşündüğü Proje Müdürünün, Saha Müdürünün, Kalite Kontrol Sorumlusunun ve şantiyedeki ilgili bölümlerde çalışacak mühendislerin iş tecrübelerini içeren bir özgeçmişin başvuru dosyasında mutlaka bulunması gerekmektedir. Ek olarak, ihaleye teklif vermek isteyen yüklenicilerin merkez yönetim ve organizasyon şemasını, şantiye organizasyon şemasını ve ihaleye teklif

vermek isteyen yüklenicilerin birlikte çalışacağı taşeronların kimler olduğunu içeren bir belge istenmektedir.

Ayrıca, yüklenicilerin daha önce hangi projeleri gerçekleştirdiğini, hangi işverenlere (hangi resmi kurum yada özel kuruluş) iş yaptıklarını gösteren bir tanıtım dosyası istenmektedir. İhale konusu iş için gerekli olan yapı araçlarının ne şekilde sağlanacağını (yüklenicinin malı veya kira) belirten ve bu araçların model ve kapasitesini gösteren bir belge ekleri (ruhsat veya kira sözleşmesi) ile birlikte başvuru dosyasında bulunmak zorundadır. Yüklenicinin ilgili kurumdan onaylı son 3 yıla ait bilanço ve gelir-gider tablosu da başvuru dosyasında istenmektedir.

3. YASALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

İhale yasalarının, kamunun kaynaklarının yine kamu yararına yaptırılacak olan okul, baraj, sulama kanalı gibi tesislere aktarımını sağlayan, bu aktarımı sağlarken kamunun menfaatini en üst düzeyde koruyan ve bu aktarımı gerçekleştirecek olan istekliler arasında adaletli bir dağılımı sağlayan bir mekanizma olması gerekmektedir. Ancak, uygulamalara bakıldığında her zaman hazırlanmış olan yasanın hedeflendiği gibi uygulanmadığı görülmektedir. Bunun en temel nedeni uygulamaların içindeki insan faktörüdür. İnsanların hata yapma olasılığı, duygusal veya art niyetli yaklaşımları yasaların temel ilkelerine ters düşen uygulamalara sebep olmaktadır.

Türkiye’de uygulanmış ve uygulanmakta olan ihale yasaları incelendiğinde en önemli konu ihalelerin ne şekilde yapılacağı ve ihale sonucunun hangi yöntemle göre belirleneceğidir [4]. Türkiye’de yıllarca uygulanan 2886 sayılı yasanın büyük bir bölümünde ihaleyi (teklif vermeye hak kazanması koşulu ile) en düşük teklifi yapan yükleniciler kazanmıştır. 4734 sayılı yasanın da ilk yürürlüğe girdiği aylarda aynı yöntem uygulanmıştır. İhaleyi en düşük teklifi yapan firmanın kazanması teoride mantıklı olabilir, ancak uygulamada bir çok yüklenici gerek bilgisizliklerinden, gerekse ihale psikolojisinden (kazanan mutlaka ben olmalıyım psikolojisi) böyle teklifler yapmışlardır ki, o verilen tekliflerle ihale konusu işlerin güvenli, kaliteli ve standartlara uygun yapılması mümkün değildir. Bu nedenle, o tekliflerle yapılan imalatların akıbeti zaman içinde görülmüş ve devlet açısından ilk başta çok ekonomik görünen sistem sonuçları itibari ile onarılamayacak sorunlar yaratmış ve ekonomikliğini kayıp ettiği gibi, insanların hayatını da tehlikeye atmıştır.

En uygun ihale yöntemi ortalama usulüdür. 4734 sayılı yasada uygulanmaya başlanan ortalama usulü ise ilk bakışta adil bir ihale yöntemidir. Ancak, ihale hesaplamaları sonucu alt sınır değerinin altında kalan firmalardan görüş verilmekte ve komisyon bu görüşü uygun bulduğunda işi o yükleniciye verebilmektedir. Ortalama alınıp en uygun teklifin belirlenmesi daha net kriterlerle sağlanacakken, kişilerin şahsi kanaatlerine göre ihale sonucunu belirlemesi ihalelerin şeffaflığına gölge düşürebilmektedir. Ortalama usulü uygulanırken her türlü kanaat belgelere göre verilmeli ve ihale hesaplamalarının net bir şekilde yapılabildiği bir sistem olmalıdır. İş alacak yüklenicinin kim olduğunu kişiler değil, bu hesaplamalar belirlemelidir. Eğer yükleniciler bir puanlama esasına göre yeterlik alacaksa, bu puanlama tamamen belgelere göre ve tecrübe esasına dayandırılmalıdır. İhale usulünde bir alt sınır değeri belirleniyorsa, (ki bu gereklidir aksi takdirde en düşük

teklifi yapanın aldığı sistemden farkı kalmaz) alt sınırların altındaki bütün teklifler değerlendirme dışı bırakılmalıdır.

4734 sayılı yasa da yer aldığı üzere ihaleye teklif vermek isteyen yüklenici firmalardan iş deneyim belgesi olarak, benzer iş bitirme belgesi veya mühendislik-mimarlık diploması (ekinde ilgili oda kayıt belgesi olması şartı ile) istenmesi doğru bir uygulamadır. Ancak, iş deneyim belgelerinin devri kesinlikle yasak olmalıdır.

Yüklenici firmalardan istenen mali durum belgelerinin (referans mektupları) limitleri keşfin belli bir oranında olabilir ancak bu belgeleri veren bankaların bu belgelerdeki bilgiler için en az teminat mektubundaki kadar sorumluluk taşımaları gerekmektedir. Eğer böyle bir madde getirilmezse bankalar yükleniciler için hayali limitlerle referans vermeye devam edecekler ve böylece devlet bu konuda yanlış bilgilendirilmiş olacaktır. Ayrıca, referans mektupları dışında, yüklenicilerin finans kaynaklarının neler olduğunu gösteren belgeler de istenmelidir.

Teknik personel konusunda 4734 sayılı yasa yeni uygulamalar başlatmışsa da yeterli değildir. Uluslararası uygulamalara benzer bir şekilde teknik personellerin özgeçmişini istenmeli ve yüklenici firmalardaki konumlarını gösteren bir organizasyon şeması teknik personel bildiriminin ekinde olmalıdır.

Ödeneği olmayan işin ihaleye çıkarması doğru bir uygulamadır ve aynen devam etmelidir. İhalelerin götürü bedel üzerinden yapılması işin yapımı sırasında suistimalleri önlemek açısından önemlidir.

İhale konusu işin keşfinin ihale ilanında yer almaması Türkiye şartları için uygundur. Yaklaşık maliyetin yükleniciler tarafından hesaplanması verilen tekliflerin ciddiyetini artırıcı yöndedir.

4. SONUÇLAR

Sonuç olarak 4734 sayılı uluslararası uygulamalardan etkilenilerek çıkarılmış bir yasadır. Bir çok yönü ile adil, rekabeti artırıcı, saydam ve güvenilir bir yasadır. Görüldüğü gibi, sorunların ana kaynağının ihalenin sisteminden değil, yasadaki boşluklardan olduğu açıktır. İhale yöntemleri geliştirilirken kriterlerin isabetli olarak belirlenmesi ve uygulayıcılara yoruma açık maddeler bırakılmaması gerekmektedir. Böyle maddeler bırakıldığı sürece gerek siyasi nedenlerden gerekse kişisel çıkarlar yüzünden her zaman ihaleler şeffaflıktan uzaklaşacak ve ihale sonuçları tartışma konusu olacaktır.

KAYNAKLAR

1. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu (1983), Resmi Gazete, Ankara, <http://www.kik.gov.tr/ihale.htm>.
2. 4734 Sayılı Kamu İhale Yasası (2002), Resmi Gazete, Ankara, <http://www.kik.gov.tr/ihale.htm>.
3. 4964 Sayılı Kamu İhale Yasası (2003), Resmi Gazete, Ankara, <http://www.kik.gov.tr/ihale.htm>.
4. İnci, H. (2005), Türkiye'de İnşaat Sektöründe Uygulanmakta Olan İhale Yasalarının Değerlendirilmesi, yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Trakya Üniversitesi